

MOB

Molskis – joku putosi veneestä.
Painajaismainen tilanne: miten
matkakumppani saadaan pelastettua?

TEKSTI **JUKKA-PEKKA LUMILAHTI**

KUVAT **KLAUS ANDREWS JA JUKKA-PEKKA LUMILAHTI**

MIES YLI

L Aidan!

Mies yli laidan -tilanne on yksi vakavimmista, mitä veneilijä voi kohdata. Parasta on ennakoita torjua veteen putoamisen mahdollisuutta, muun muassa käyttämällä turvalinjaita ja pitämällä aina vähintään toisella kädellä kiinni veneestä. Joskus hyväkään varautuminen ei auta, ja silloin edessä on haastava ongelma.

Vaikeaksi tilanteen tekee sen yllätyksellisyys. Se tulee eteen silloin, kun sitä vähiten osaa odottaa, ja rikkoo välittömästi veneen normaalirutiinit. Heti pitäisi pystyä toimimaan oikein, vaikka miehistöstä puuttuu yksi henkilö. Aikaa opetteluun ei hätätilanteessa enää ole, siksi etukäteen harjoittelu on tärkeää.

Pelastusliivien merkitys korostuu aina veteen pudonneen pelastusoperaatiossa. Liivien avulla ei vedessä olevan ihmisen energia kulu pinnalla pysymiseen, ja pelastamiseen saadaan lisää aikaa.

Mies meressä -tilanteen pelastustoimissa ei ole yhtä oikeaa mallia. Esittelemme tässä helpon tavan, joka toimii miehistön kokemuksesta riippumatta. Kussakin veneessä opeteltavan mallin kannattaakin olla yksinkertainen, sillä veteen pudonnut voi olla juuri veneen kokenein henkilö.

Kaikkien veneessä olevien apua tarvitaan. Tästä syystä se, joka huomaa putoamisen, huutaa välittömästi: ”Mies yli laidan!”

Huudolla herätetään koko miehistön huomio. Kaikki myös toistavat huudon, jolloin varmistutaan siitä, että jokainen on tietoinen tilanteesta.

Samaan aikaan huudon kanssa on hyvä heittää pelastusrenkas mereen. Renkaan ei tarvitse osua vedessä olevaan, riittää että se saadaan veteen: tarkoituksena on sekä antaa kellunta-apua että helpottaa putoamispaikan löytämistä.

Renkaan heittämisen jälkeen jää putoamisen havainnut osoittamaan kädellään ve-

dessä olijaa. Osoittamista ja tähytystä ei saa lopettaa hetkeksikään, sillä vedessä olevan uudelleen havaitseminen näköyhteyden katkettua on erittäin vaikeaa.

Osoittaminen ja renkaan heittäminen ovat tärkeämpiä kuin gps:n MOB-nappulan painaminen. Sitä kannattaa painaa vasta, kun sen pystyy tekemään katsekontaktia menettämättä. Jos siis gps sijaitsee veneen sisällä, painamisesta tulee huolehtia jonkun muun kuin ohjaajan: hän ja tähyttäjä keskittyvät pelastusrenkaaseen ja vedessä olevan osoittamiseen.

Purjeveneellä seuraavaksi vuorossa on purjeiden lasku ja moottorin käynnistys. Moottorilla veneen käsittely on helpompaa, mikä korostuu pudonnutta lähestyttäessä.

MALTTI JA SELKEYS

Hätätilanteessa ihmiset käyttäytyvät usein toisin kuin tavallisesti. Paras keino saada veneessä olevat toimimaan rauhallisesti ja oi-

1

Veteen putoaminen tapahtuu aina yllättäen.

2

3

Pelastusliivit antavat pelastusoperaatioon lisää aikaa.

4

Pelastusrenkas heitetään mereen, jotta pudonnut olisi helpommin löydettävissä.

kein on se, että kippari antaa komennot selkeästi. Käskyjen tulee olla mahdollisimman yksiselitteisiä, jotta niiden noudattaminen on mahdollista.

Mikäli veteen putoaa veneen päällikkö, jonkun toisen on otettava johtovastuu. Tällaista tilannetta kannattaa harjoitella etukäteen muitakin ongelmia ajatellen.

Ensimmäisiä käskyjä ovat hätäilmoituksen tekeminen, vedessä olevan paikantamisesta huolehtiminen sekä lähestymisen ja nostamisen suunnitteleminen. Helpoin hätäilmoitus on puhelinsoitto, merellä meripelastuksen hälytysnumeroon 0204 1000 ja sisävesillä hätänumeroon 112. Vedessä olevan paikantamisessa tärkeintä on – toistetaan vielä – jatkuvan näköyhteyden säilyttäminen. Erityisiin ohjausliikkeisiin ei juuri kannata ryhtyä päästäkseen putoamispaikalle. Selkeä takaisin kääntyminen on tarpeeksi tehokasta.

Ihmisen nostaminen takaisin veneeseen

on ehdottomasti pelastusoperaation vaikein osa. Nostamista helpottaa, jos vedessä oleva on tajuissaan ja pystyy itse auttamaan. Jos näin ei ole, voi jonkun olla pakko mennä veteen avuksi.

Nostamiseen liittyy köyden saanti vedessä olevalle. Menetelmällä ei ole väliä, kunhan köysi saadaan perille. Yksi tapa on käyttää heittoliinaa, joka heitetään vedessä olevan ylitse. Voidaan myös laskea kelluva köysi veneen perästä ja ajaa pienenevää ympyrää pudonneen ympärillä, kunnes hän pystyy tarttumaan köyteen. Kolmas keino on ajaa vene tuulen yläpuolelle niin lähelle pudonnutta, että veneestä voidaan heittää hänelle köysi.

Kun pudonnut on saanut kiinni köydestä, laitetaan moottori vapaalle, jottei pyörivä potkuri vahingossakaan pääse ruhjomaan hädässä olevaa.

RASKAS NOSTO

Veneeseen pääsee vedestä helpoiten uima- >>

MIES MERESSÄ – MITÄ TEHDÄ?

1. Huuda: Mies yli laidan!
2. Osoita pudonnutta jatkuvasti.
3. Heitä pelastusrenkas.
4. Hälytä lisäapua.
5. Purjeveneilijä: laske purjeet, käynnistä moottori.
6. Käännä vene putoamispaikalle.
7. Anna vedessä olevalle köysi.
8. Laita moottori vapaalle, kun pääset pudonneen viereen.
9. Nosta pudonnut veneeseen.

tikkaiden avulla. Köyden avulla hinataan pudonnut tikkaiden luo, josta hän voi nousta itse ylös.

Jos voimat eivät riitä kapuamiseen tai uhri ei jostain muusta syystä pysty portaita käyttämään, purjeveneessä voi käyttää apuna nostinta tai skuuttia sekä vinssiä. Pelastettavalle heitettyyn köyteen kannattaa veneessä tehdä valmiiksi paalusolmulla iso silmukka. Pudonnut pujottaa lenkin kinaloidensa alta siten, että solmu tulee kasvojen eteen. Sitten hänet nostetaan vinnin ja nostimen avulla.

Nosto tapahtuu purjeveneeseen sivulta. Veneen keinunta tulee ottaa huomioon, jottei palteen alle jäävä uhri saa lisävahinkoja. Tajuton olisi oksennusriskin takia hyvä nostaa aina selkä venettä vasten.

Mikäli veneessä ei ole vinssejä, jää ainoaksi mahdollisuudeksi nostaa vedessä oleva uimatasolta. Tällöin kannattaa käyttää hyödyksi veneen nostetta ja ikään kuin ”pumpata” pudonnut uimatasolle. Nostettavaa ei kannata

vetää käsistä, parempi on tarttua vaatteista hartioiden tai kinaloiden kohdalta. Tällöin nostettavan pää on paremmin suojassa.

Nostossa pitää aina kiinnittää huomiota siihen, ettei veteen putoa lisää henkilöitä.

Pudonnut tulee vedessä paljon raskaammaksi, kun vaatteet täyttyvät vedellä. Voimat voivat myös heiketä niin, ettei hänestä ole apua veneeseen pyrkiessä. Mikäli miehistönkään voimat eivät riitä, pitää odottaa ulkopuolista apua. Kesällä toiset veneilijät ovat usein nopein apu, mutta syksyisin heitä on vähän. Pelastusorganisaation hälyttäminen varhaisessa vaiheessa onkin tärkeää, jotta apu olisi paikalla mahdollisimman nopeasti.

Erittäin kovassa merenkäynnissä saattaa ainoa toimiva mahdollisuus olla meripelastushelikopteri, joka vinnjaa pudonneen turvaan.

Kaikkein tärkeintä pelastamisen kaikissa vaiheissa on kuitenkin säilyttää maltti. Silloin, ja harjoitellun suunnitelman avulla, tilanteesta voi selvitä onnellisesti. ◉

JOS NÄKÖYHTEYS KATKEAA

JOS NÄKÖYHTEYS veteen pudonneeseen häviää, uudelleen löytämisessä kannattaa hyödyntää etsintäkuviota. Meripelastusyksiköt, niin vapaaehtoiset kuin viranomaiset, käyttävät harjoiteltuja ajokuviota, joilla etsinnästä tulee tehokkaampaa ja järjestelmällisempää.

Etsintäkuvioiden ajaminen ja suunnittelu vaatii tarkkaa navigointitaitoa. Mies meressä -tilanteeseen sopivat parhaiten **sektorietsintä** ja **laajeneva neliö**. Oheiset kaaviot selvittävät niiden ajolinjoja.

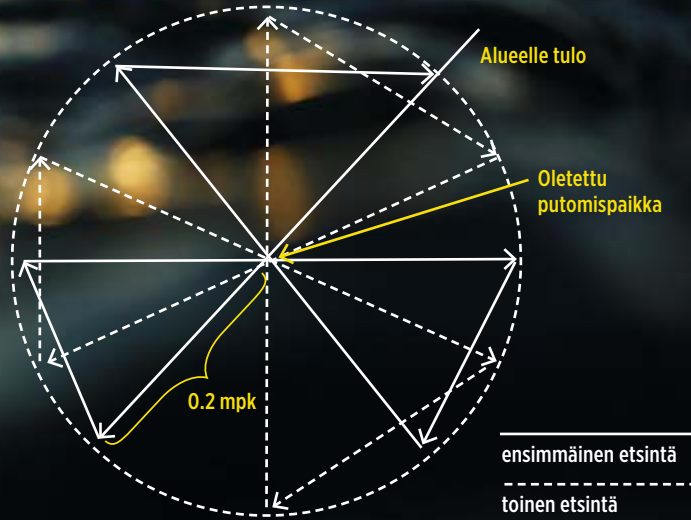
Aallokko ja auringon häikäisy pitää huomioida kuvion ajosuuntaa valitessa. Parhaiten etsijä näkee myötävalossa, vasta-aallokossa puolestaan ihmisen havaitseminen on vaikeinta.

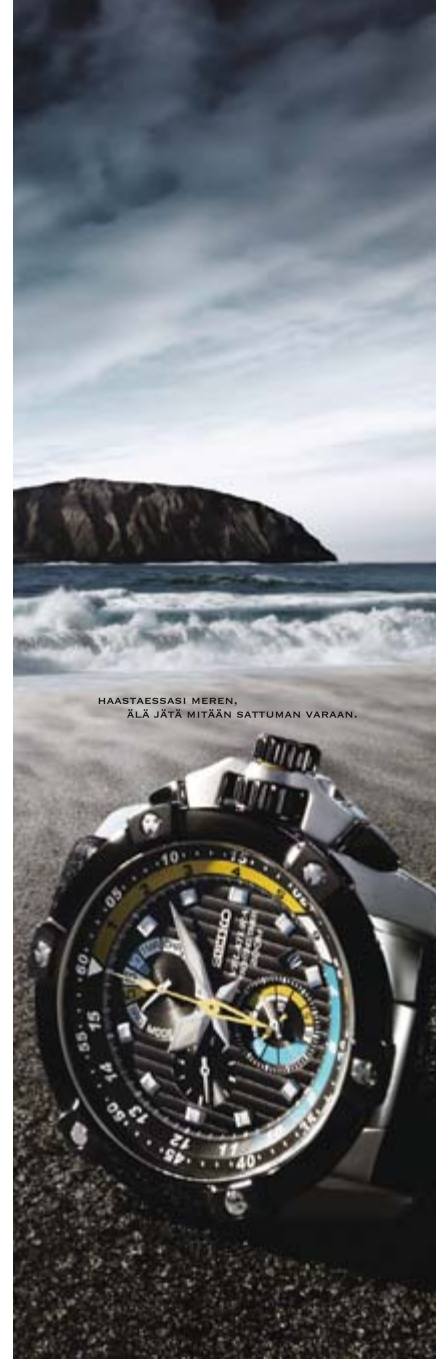
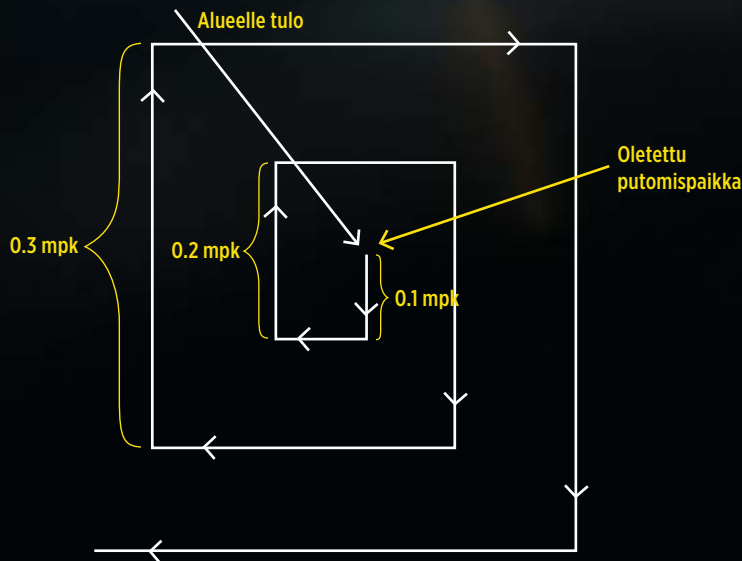
Pudonnut voidaan nostaa veneeseen nostimen ja vinnin avulla.

SEKTORIETSINTÄ

LAAJENEVA NELIÖ

HAASTAESSASI MEREN,
ÄLÄ JÄTÄ MITÄÄN SATTUMAN VARAAN.

SEIKO

TAVOITTEENA TÄYDELLISYYS

VELATURA. SEIKOlla, kvartsikellon keksijällä vuodelta 1969, on yli 40 vuoden kokemus kellosuunnittelusta ympäristöistä haastavimmalle, avomerelle. Uudessa Velatura-purjehdusajastinmallissa on kovapinnoitteinen titaanikuori, vesitiiviys 200 metriin asti, kierrenuppi, kestävä ballistisella nylynilla päällystetty nahkaranneke, safiirlasi, kilpailuajastin ja ajanotto toiminto. Kun sekunnit ratkaisevat, et voi jättää mitään sattuman varaan. **seiko.fi**